

Oslo kommune
Byrådsavdeling for finans
Rådhuset
0037 Oslo
postmottak@byr.oslo.kommune.no

Oslo, 18.juni 2014

Høring om forslag til kommuneplan ”Oslo mot 2030 – Smart, trygg og grønn” Uttalelse fra Norsk Teknologi vedrørende § 4-3 Fjernvarme

Bakgrunn

Norsk Teknologi viser til publiseringen av forslag til kommuneplan ”Oslo mot 2030 – Smart, trygg og grønn” med påfølgende offentlig høring og ettersyn.

Norsk Teknologi er en landsforening tilsluttet NHO. Norsk Teknologi organiserer de fire bransjeforeningene Heisleverandørenes Forening (HLF), INTEGRA – foreningen for tekniske systemintegratorer, Foreningen for Ventilasjon, Kulde og Energi (VKE) og NELFO – Foreningen for EL og IT-Bedriftene. Til sammen har Norsk Teknologis bransjeorganisasjoner om lag 1600 bedrifter med 33 000 ansatte og bedriftene omsetter årlig for om lag 30 milliarder kroner. Det er våre medlemsbedrifter, de tekniske entreprenørene, som installerer teknisk funksjonalitet, herunder tekniske anlegg for oppvarming, kjøling, ventilasjon, vann/avløp, belysning, tele/data, audio/video, heis/transport, sikkerhet/alarm og styring/regulering (automatisering for effektiv energiforvaltning), samt installasjon av ladepunkter for elektriske kjøretøy.

Med dette dokumentet ønsker vi å gi våre innspill til forslaget til § 4-3 Fjernvarme i utkast til ny kommuneplan. I utkastet skisserer kommunen to alternative tilnærminger til regulering av tilknytningsplikten, og vår anbefaling er at kommunen velger alternativ 1. I den endelige formuleringen av retningslinjene bør det imidlertid presiseres at hvert punkt i punktlisten på selvstendig grunnlag gir anledning til å fravike fra kravet om tilknytningsplikt. I det nedenstående redegjør vi for våre vurderinger og begrunnelse for vår anbefaling.

Utbyggeres utfordringer knyttet til dagens håndtering av tilknytningsplikten

Både fjernvarme og lokale energiløsninger kan isolert sett imøtekomme Oslo kommunes langsiktige mål relatert til energibruk og klimautslipp, og ofte lar disse seg også kombinere. I enkelte prosjekter fremstår imidlertid lokale løsninger som et teknisk, økonomisk og/eller miljømessig alternativ til fjernvarme, der en realisering av de lokale energiløsningene med ambisiøse klima- og energimål forutsetter unntak fra tilknytningsplikten. Ofte er dette et spørsmål om kostnader, men i andre tilfeller kan det hende at fjernvarme og lokale energiløsninger krever ulik teknisk infrastruktur i bygget for at de skal kunne tas i bruk (høytemperatur eller lavtemperatur varmeanlegg). Videre vil det i enkelte tilfeller være lokale forhold knyttet til tilgang på lokal overskuddsvarme, spillvarme eller varme fra

avfallsforbrenning uten alternativ anvendelse som i et miljømessig og ressursmessig perspektiv bør vektlegges ved vurdering av alternativene.

I dag operer Oslo Kommune med uklare kriterier for håndtering av tilknytningsplikten. I enkelte tilfeller har dette hindret en realisering av bygg med ambisiøse energimål, hovedsakelig av to følgende årsaker:

- Mangel på entydige kriterier for unntak fra tilknytningsplikten skaper usikkerhet og uforutsigbarhet knyttet til mulighetene for alternative lokale energiløsninger
- Krav til dokumentasjon og erfaringsvis svært marginale muligheter for å få godkjent søknader om unntak fra tilknytningsplikten hindrer innovasjon og nytenkning knyttet til alternative energiløsninger i bygg

Relevante kommunale målsetninger og forslag til retningslinjer for tilknytningsplikt til fjernvarme

Oslo kommune har som ambisjon å være en verdensledende miljøby. I utkastet til kommuneplan (del 1) er det definert en rekke overordnede satsinger som vil kunne bidra til at denne ambisjonen realiseres. Særlig tre satsinger er relevant for kommunens håndtering av tilknytningsplikt til fjernvarme:

- Satsing 1: Oslos klimagassutslipp skal reduseres med 50 prosent innen 2030 i forhold til 1991-nivå
- Satsing 2 - Fremme klimavennlig arkitektur og byutvikling
- Satsing 5 - Det skal satses på effektivisering av energibruk og på å øke andelen fornybar energi

I beskrivelsen av disse satsingsområdene har følgende formuleringer relevans for håndtering av tilknytningsplikten til fjernvarme:

- *Som et viktig ledd i å få ned utslippene har Oslo kommune satt som mål at alle oljefyrer i hele byen skal fases ut innen 2020. (Satsing 1)*
- *Det skal satses på innføring av passivhus og gradvis overgang til nær nullenerginivå og bygg som er produsenter av fornybar energi. (Satsing 2)*
- *Oslo kommune vil kartlegge Oslos potensial for produksjon av fornybar energi og videreutvikle kommunens rolle fra avfallsbehandler til produsent av fornybar energi. Samtidig vil kommunen legge til rette for energieffektivisering i bygg som del av satsningen på klimanøytrale bygg. (Satsing 5)*

I overstående beskrivelse av utbygges utfordringer knyttet til dagens håndtering av tilknytningsplikten viser vi til at uklare kriterier for håndtering av tilknytningsplikten kan være en stor barriere for realisering av bygg med ambisiøse energimål. Det synes som om kommunen er bevisst på denne problemstillingen og har til hensikt å redusere omfanget av uforutsigbarhet. Blant annet skriver kommunen at «det er forsøkt å gi forutsigbarhet, slik at tiltakshavere og samfunnet generelt vet hva som fordres av kvalitet og saksbehandlingsprosesser» (Høringsutkast del 1, side 54).

I forslaget til kommuneplan fremmes det to alternative forslag til regulering av tilknytningsplikt til fjernvarme i form av retningslinjer om grunnlag for fritak fra tilknytningsplikten til fjernvarme. I det følgende gjør vi en vurdering av i hvilken grad de to alternativene er i stand til å minimere de problemstillingene som tiltakshavere/utbyggere møter i dag, samt imøtekommer de satsinger som kommunen har definert i relasjon til ambisjonen om en internasjonalt ledende miljøby.

Vurdering av alternativ 1

Alternativ 1 har følgende formulering:

Krav om tilknytning til fjernvarme kan fravikes:

- *For søknadspliktige hovedombygginger som oppfyller kriterier til netto oppvarmingsbehov for lavenergiklasse 1 i NS3700 for boligbygg eller lavenerginivå i NS3701 for næringsbygg.*
- *For nybygg som oppfyller kriterier til netto oppvarmingsbehov for passivhus i NS3700 for boligbygg eller NS3701 for næringsbygg. Den til enhver tid gjeldende versjon av standardene skal legges til grunn for beregningen.*
- *Når varmebehovet dekkes i sin helhet av annen energiforsyning enn direktevirkende elektrisitet eller fossile brenslers, eller netto varmebehov er mindre enn 15 000 kWh/år.*
- *Når det er tvilsomt om fjernvarme vil bli ført frem til tomten i løpet av de nærmeste 5 år.*

Alternativ 1 er basert på et forslag fra Norsk Teknologi, Norsk Eiendom, Grønn Byggallianse, Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg og Bellona. Disse aktørene har redegjort for sitt forslag i rapporten «Målkonflikter mellom energisparing og fjernvarme - problembeskrivelse og løsningsforslag» (2012). Alternativ 1 skiller seg imidlertid fra rapportens forslag ved at det er lagt til 2 punkter i listen over krav som må oppfylles for å få fritak (punkt 3 og 4).

Det fremkommer ikke tydelig av alternativ 1 om hvorvidt tiltakshaver må oppfylle ett eller alle kravene i punktlisten for at fjernvarmetilknytning kan fravikes. Dersom alle kravene må oppfylles vil det i praksis innebære at det ikke vil være mulig å unnta noen bygg fra fjernvarmeplikten så lenge fjernvarme er tilgjengelig på tomten (ref. punkt 5). Dersom denne tolkningen er riktig vil fjernvarme konsekvent ha forrang for miljømessige bedre alternativer, noe som Norsk Teknologi mener strider mot Oslo kommunes satsinger som er omtalt i det overstående, gitt potensielle målkonflikter mellom fjernvarme og lokale energiløsninger.

En annen tolkning av alternativ 1 vil være at hvert av punktene på selvstendig grunnlag gir anledning til å fravike tilknytningsplikten. I så tilfelle mener Norsk Teknologi at alternativet i høy grad evner å balansere hensynet til en rasjonell utvikling av fjernvarmeforsyningen, samtidig som det tilrettelegges for innfasing av passivhus, gradvis overgang til nær nullenerginivå og bygg som er produsenter av fornybar energi. En slik tolkning av alternativ 1 evner også å gi tiltakshavere stor forutsigbarhet i vurderingen av rammene for alternative lokale energiløsninger.

Vurdering av alternativ 2

Alternativ 2 har følgende formulering:

Krav om tilknytning til fjernvarme kan fravikes:

- *Når Hafslund ikke ønsker å tilby tilknytning*
- *Når det er tvilsomt om fjernvarme vil bli ført frem til tomten i løpet av de nærmeste 5 år.*

- *I vurderingen av om det skal gjøres unntak fra tilknytningsplikten etter § 27-5, bør det tillegges særlig vekt dersom den alternative løsningen er innovativ og prøver ut ny teknologi som gir miljømessige og klimamessige bedre løsninger enn fjernvarme.*

I likhet med alternativ 1 er det uklart i hvilken grad ett eller alle punktene må oppfylles for at kravet om tilknytning til fjernvarme kan fravikes. Dersom alle kravene må oppfylles vil det i praksis innebære at det ikke vil være mulig å unnta noen bygg fra fjernvarmeplikten. Det vil ikke bidra til å imøtekomme de målkonflikter som preger dagens håndtering av tilknytningsplikten og det vil heller ikke bidra til at kommunens satsinger tilknyttet ambisjonen om å bli en verdensledende miljøby kan realiseres.

Dersom det er slik at hvert av punktene i alternativ 2 på selvstendig grunnlag gir anledning til å fravike tilknytningsplikten, vil alternativet i praksis innebære en videreføring av dagens håndtering av tilknytningsplikten. Dette medfører at man opprettholder de utfordringer som utbyggere har knyttet til dagens håndtering av tilknytningsplikten. Tiltakshaver må i dette alternativet fortsatt søke kommunen om unntak fra tilknytningsplikten med henvisning til § 27-5 i plb, og det vil fortsatt herske stor usikkerhet om hvilke kriterier som kommunen vil legge til grunn i behandlingen av søknader om unntak fra tilknytningsplikten. Erfaringsvis vil dette ikke legge til rette for innfasing av passivhus og øvrige satsinger relatert til ambisjonen om at Oslo skal bli en verdensledende miljøby.

Oppsummering og endelig anbefalinger knyttet til retningslinjer

Norsk Teknologi har i denne uttalelsen pekt på de utfordringer som utbyggere møter gjennom dagens håndtering av tilknytningsplikten, samt relevante satsinger som Oslo kommune ønsker å prioritere i den nye kommuneplanen. I sum tilsier dette at følgende kriterier bør legges til grunn for vurdering av alternative tilnærminger til håndtering av tilknytningsplikten til fjernvarme:

- Retningslinjene må minimere usikkerhet og uforutsigbarhet knyttet til mulighetene for alternative lokale energiløsninger
- Retningslinjene må ivareta hensyn til innovasjon og nytenkning knyttet til alternative energiløsninger i bygg
- Retningslinjene må sikre at kommunen videreutvikler sin rolle fra avfallsbehandler til produsent av fornybar energi, samtidig som kommunen legger til rette for energieffektivisering i bygg som del av satsningen på klimanøytrale bygg.
- Retningslinjene må ivareta Oslo kommunes satsing på innfasing av passivhus og gradvis overgang til nær nullenerginivå og bygg som er produsenter av fornybar energi

Alternativ 2 vil ikke på noen måte være i stand til å oppfylle disse kriteriene. Alternativ 1 vil midlertid kunne ivareta alle disse kriteriene dersom hvert punkt i punktlisten på selvstendig grunnlag gir anledning til å fravike krav om tilknytning til fjernvarme. Videre mener Norsk Teknologi at det på bakgrunn av kommunens ønske om å fase ut oljefyr samtidig bør stilles et ufravikelig krav om at det ikke legges til rette for bruk av fossile brenslere, hverken til grunnlast eller til spisslast. Vår anbefaling til retningslinjer for håndtering av tilknytningsplikten er dermed som følger:

Krav om tilknytning til fjernvarme kan fravikes dersom det tilrettelegges for utelukkende ikke-fossile energibærere til oppvarming, både til grunnlast og spisslast, og ett av følgende kriterier er oppfylt:

- *Søknadspliktige hovedbygginger oppfyller kriterier til netto oppvarmingsbehov for lavenergiklasse 1 i NS3700 for boligbygg eller lavenerginiivå i NS3701 for næringsbygg.*
- *Nybygg oppfyller kriterier til netto oppvarmingsbehov for passivhus i NS3700 for boligbygg eller NS3701 for næringsbygg. Den til enhver tid gjeldende versjon av standardene skal legges til grunn for beregningen.*
- *Bygningens varmebehov dekkes i sin helhet av annen energiforsyning enn direktevirkende elektrisitet eller fossile brensler, eller netto varmebehov er mindre enn 15 000 kWh/år.*
- *Det er tvilsomt om fjernvarme vil bli ført frem til tomten i løpet av de nærmeste 5 år.*

Med vennlig hilsen

Norsk Teknologi

Tore Strandskog
Direktør Næringspolitikk